

כניסת השבת – 16.21
יציאת השבת – 17.31
רבנו תם (72 דקות זמניות) 17.56
(אופק חדרה)

מתוק מדבש

יום שישי בשעה 15.00
ישודר אי"ה בל"ג ב'קול הלשון'
שיעור "בואי כלה" על פרשת השבוע
(להאזנה 03-6171111
לוחצים כוכבית ובחורים)

ביום שבת קודש
14.30 שיעור פרשת שבוע
15.30 מנחה
ביהכ"נ 'בית יוסף' א.ת.ג, אולגה

לקט חידושי תורה מתוך שיעור פרשת השבוע שנאמרו ע"י

הרב ברוך בוקרה שליט"א

ספית הכנסת 'פית יוסף' בשעת אולגה

ניתן לשמוע את שיעורי הרב ב'קול הלשון' במלפון 073-2951228

שנה שביעית – גיליון 258
פרשת לך לך תשפ"א

לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך... (יב', א')

מובא במדרש: 'לך לך' – לך אני פוטר מכיבוד אב ואם אבל לא לאחרים! ויש לשאול מדוע?

מתרץ נפלא ה'שער בת רבים': הקדמה: מדוע נצטוונו על כיבוד הורים? כותב ספר החינוך: 'שראוי לו לאדם שיכיר ויגמול חסד למי שעשה עמו טובה... ושייתן אל ליבו כי האב והאם הם סיבת היותו בעולם...'

ויש לשאול: מה יהיה אם אבא לוקח את בנו ומוסר אותו להריגה (רח"ל)? הרי באותו הרגע פוקעת מהבן מצוות כיבוד האב, כי כנגד זה שהוא הביא אותו לחיים בהולידו אותו, כאן הוא מביא אותו לאיבוד חייו.

מובא במדרש שתרח מסר את בנו אברהם לנמרוד כדי שיהרוג אותו על שאינו עובד את הפסלים. אברהם נזרק לכבשן האש והקב"ה הציל אותו בדרך נס וכאן פקעה מאברהם מצוות כיבוד אב. ולכן אומר לו הקב"ה 'לך לך' לך אני פוטר מכיבוד אב ואם ולא לאחרים! **מתוק מדבש!**

ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט השמימה וספור הכוכבים אם תוכל לספור אותם ויאמר לו כה יהיה זרעך (טו', ה')

מובא במשנה (אבות ה', ב') 'עשרה דורות מנח ועד אברהם... ובמשנה ג' נאמר 'עשרה ניסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד בכולם...'

מדוע במשנה ב' לא נאמר אברהם אבינו? מתרץ רבי חיים מואלוזין זצ"ל: אברהם זכה להיות אבי האומה היהודית רק כאשר עמד בניסיונות שנתנסה ואז הוא הפך להיות אבינו.

וללמדנו דבר נוסף: חז"ל אמרו (מנחות סג', ב') 'יפה כח הבן מכח האב' ויש לזה שני מובנים: א. כוחו של הבן הוא יפה יותר מכח האב. ב. כוחו של הבן יפה והוא זכה לכך מכוחו של האב.

אנחנו בניו של אברהם אבינו שעמד בניסיונות. ולכן ודאי שגם בנו יש את הכח לעמוד בניסיונות שמנסים אותנו מן השמים. וזו ההבטחה שהקב"ה מבטיח לאברהם 'הבט השמימה וספור הכוכבים' ודע לך ש'כה יהיה זרעך' שגם להם יהיה את הכח להעפיל לדרגות גבוהות, הואיל ואתה הורשת להם את היכולת לעמוד בניסיונות. **מתוק מדבש!**

והצינין 'אפ ופן' מילתא דפסיונותא

ידידא את אפיו אפא, מה זה מס הכנסה? הא ניסה להסביר אק הפן לא הפיון... בדיוק אז קיבל הפן מאימא טלידה 'אפסר קצת?' אלא האק הפן נתן לו והאפא אכל לו חצי מהטלידה. הפן החל להתייחס כפכי ואז אמר לו אפיו 'אפסיו תפין – זה מס הכנסה...'

ואתה תבוא אל אבותיך בשלום תקבר בשיבה טובה (טו', טו')

רש"י: אביו היה עובד עבודה זרה והוא מבשרו שיבוא אליו?

ללמדך שעשה תרח תשובה...

ויש לשאול: לפי פירוש רש"י הפסוק היה צריך לומר ואתה תבוא אל אביך בשלום? כי הרי לשון 'אבותיך' מראה שכל אבותיו עשו תשובה...

מתרץ ה'זרע שמשון' זיע"א: מובא בגמרא (סנהדרין קג', א'): 'ברא מזכה אבא' (הבן מזכה את נשמת אביו) ואם היה כתוב 'ואתה תבוא אל אביך בשלום' לא היה הכרח לומר שתרח עשה תשובה, כי יתכן שאברהם זיכה את נשמת אביו במעשים הטובים ובמצוות שהוא עשה (אברהם).

אבל כאשר התורה כותבת 'ואתה תבוא אל אבותיך בשלום' היא כוללת גם את אביו תרח וגם את סבא שלו נחור. וזה יכול להיות רק אם תרח עשה תשובה ובכך הוא זיכה את אביו נחור לחיי עולם הבא. **מתוק מדבש!**

ושרי אשת אברם לא ילדה לו ולה שפחה מצרית ושמה

הגר (טז', א')

מובא במדרש (בראשית רבה מה', א') זה שאומר הפסוק 'אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה' מהו מכרה? 'עיבורה' כמו שנאמר יחזקאל 'מכורותיך ומולדותיך...'

מה הקשר בין דברי המדרש לפרשת לקיחת הגר? מבאר נפלא בספר 'פאר יעקב' (הרב יעקב אהרן פיישר זצ"ל):

הקדמה: מדוע הוצרך אברהם לקחת את שפחתו הגר לאישה? אומרים חז"ל היות ובאברהם הייתה קצת זוהמא שדבקה בנפשו כירושה מאבותיו שהיו עובדי עבודה זרה. לכן סיבב הקב"ה שאברהם ייקח את הגר וממנה ייוולד ישמעאל כבכור והוא יקלוט את אותה זוהמא. ולאחר מכן ייוולד יצחק בקדושה ובטהרה כעולה תמימה.

וזה שאומר הפסוק 'אשת חיל מי ימצא' כלומר 'אשת חיל' שהיא שרה כיצד מצאה את הדרך להוליד בן קדוש וטהור? התשובה: 'ורחוק' כלומר ע"י שהוצרכה לקחת את שפחתה 'מרחוק' ולקרב אותה לבעלה וכל זה כדי שיהיה 'מפנינים מכרה' דהיינו עיבורה כדברי המדרש. ולכן 'בטח בה לב בעלה' כמו שנאמר 'וישמע אברם לקול שרי' וע"י כך 'ושלל לא יחסר' שזיכהו הקב"ה לבן קדוש וטהור שיהיה 'עולה תמימה' מלידתו והיינו 'ושלל לא יחסר'. **מתוק מדבש!**

ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם כי אב

המון גויים נתתיך (יז', ה')

מטרת הוספת האות ה' בשמו של אברהם אבינו הייתה להוציאו מגדר המזל הטבעי שלפיו הוא אינו יכול להוליד. וכפי שאומר הפסוק (טו', ה') 'ויוצא אותו החוצה' וביאר רש"י ע"פ המדרש: 'אמר לו צא מאצטגונינות שלך, שראית במזלות שאינך עתיד להעמיד בן, אברם אין לו בן אבל אברהם יש לו בן...'

ומדוע דווקא ע"י תוספת האות ה' יוכל אברהם להוליד? מבאר רבנו ה'זרע שמשון' זיע"א: מובא בזוהר הקדוש

שכאשר ישראל קיבלו את התורה הם יצאו מתחת שליטת המזל ומאז נקבע ש'אין מזל לישראל'.
כמו כן ידוע, כי האבות הקדושים קיימו את התורה כולה עוד טרם נתינתה ע"י שזיככו את גופם באמונה תמימה בבורא וכך הגוף לא עשה כי אם מצוות.
וכיוון שבזכות התורה זכה אברהם לצאת משלטון המזל לכן נוספה לו האות ה' הרומזת לחמישה חומשי התורה.
דבר זה נרמז במילים 'ויצא אותו החוצה' החוצה אותיות ה' – חוצה, שבזכות ה' הרומזת לחמישה חומשי תורה, הוא יצא 'חוצה' משלטון המזל. **מתוך המצאה!**

רעיון וסיפור – לפי המאמר כן השכר!

לך לך... (ב', א')

רש"י: להנאתך ולטובתך

ידועה השאלה: אם יש כאן הבטחה אז מהו הניסיון? וחשבתי לומר בס"ד בפשטות: הקב"ה אמר לאברהם רק את הציווי 'לך לך' ורבותינו פירשו שמאחורי המילים הללו מסתתרת הבטחה 'להנאתך ולטובתך' אבל אברהם עצמו לא שמע אותה במפורש.
ויש להבין: האם הציווי 'לך לך' וההבטחה 'להנאתך ולטובתך' קשורים גם אלינו?

לפני התשובה נקדים סיפור נפלא ('כלכלי' - כסלו תשע"ח):

שנת תשע"ה, ימי ערב סוכות... אברך בני ברק, תלמיד חכם חשוב, קיבל פנייה מאחד מידידיו המתגורר בכפר אברהם שבפתח תקווה. בחצר ביתו של הידיד יש עץ אתרוגים משובח. הידיד הזמין את האברך לסור לחצרו כדי לבחור שם שני אתרוגים נאים מתנובת העץ. אתרוג אחד ייקח בעל הבית, ואת השני ייקח האברך לעצמו. האברך קיבל את ההצעה ברצון. הוא נסע לכפר אברהם, חיפש ארוכות בין ענפי האילן, עד שמצא את האתרוגים המתאימים. הוא ביקש לשלם על אתרוגו טבין ותקילין, אולם החבר רצה ליהנות תלמיד חכם מנכסיו.
בסופו של דבר התרצה החבר לקבל תשלום כלשהו, עקב התעקשות האברך לשלם מכיסו על דבר מצווה.
הימים חלפו והגיע ליל החג הראשון. הוא כבר התפלל את תפילת החג המרוממת, סעד בסוכה וחשב כבר ללכת לנוח ולאגור כוח ליום המחר – אך לפתע זה קרה:
משהו לא נוח צלצל לו בראש לגבי האתרוג. התחושה העמומה הפכה במהרה לפעמון אזהרה... איך אירע לו דבר שכזה? הוא הרי שכח לעשר את האתרוגים שקטף מהעץ! אסור לו ליטול את האתרוג! הוא היה נסער. הוא ניצל כמעט ברגע האחרון, מעוון של ברכה לבטלה ומביטול מצווה מהתורה, של נטילת לולב ביום הראשון...

הוא ניסה לשוב להירגע, אלא שאז רק התחיל להבין בעצם את הבעיה הגדולה שנוצרה – מה יהיה עם הידיד בכפר אברהם? הוא הרי סומך על חברו התלמיד חכם והוא אינו יודע כי האתרוג פסול לנטילה ולברכה... ככל שהרהר בדבר לא מצא כל פתרון. לבסוף קיבל החלטה אמיצה. הוא פשוט ילך כעת לכפר אברהם ויגלה את אוזן ידידו על האתרוג הבלתי מעושר. הוא אינו מסוגל להניח בידועין ליהודי להגיע לידי מכשול.

וכך, באישון ליל ואפילה, שירך מיודענו את דרכו מבני ברק בואכה פתח תקווה. לאחר שעה ארוכה הגיע ליעדו, וסיפר לידידו הנדהם את כל הדברים האלה. הוא מילא את חובתו ופנה לשוב את כל הדרך הארוכה חזרה לביתו.
השעה הייתה כבר קרובה לחצות... והנה, כאשר הוא חולף על פני בית החולים 'בלינסון' הוא מבחין לפתע באדם שפונה אליו ומבקש ממנו לעצור.

האיש סיפר לו כי סבו חולה אנוש, ועומד להשיב ברגעים אלו את נשמתו ליוצרה. הוא יהודי פשוט ואינו יודע כיצד נוהגים. האברך היה כבר מאוד עייף, אך כמובן לא חשב לסרב. הוא פנה לבית החולים ושהה שם עד לאחר יציאת הנשמה, ואף דאג שיטפלו בנפטר כהלכה וכמו שצריך.

לאחר שהכל נגמר פנה הנכד אל האיש והתעניין לדעת מה היו מעשיו באישון ליל סוכות על אם הדרך? האברך סיפר לו את כל הסיפור... על הבעיה שהתעוררה באתרוג ועל ההליכה מבני ברק לפתח תקווה, כדי להסיר את המכשול מחברו. האיש שומע את הדברים, שותק לרגע ואז אומר: 'כבוד הרב, יש לך פרנסה?' האברך ניסה להתחמק אבל האיש לא הרפה. בסופו של דבר הודה בפניו האברך על האמת, כי אין לו כלל וכלל פרנסה מסודרת, וכי הוא מטופל במשפחה גדולה, ויש לו הרבה חובות.

כעת יכול היה סוף סוף האברך להמשיך את דרכו לבני ברק, אליה הגיע בשעות המאוחרות של הלילה.

לאחר חג הסוכות אירע הדבר...

האיש שהזמין אותו ליציאת נשמה, יצר עמו קשר והציע לו רעיון מעניין. הוא עובד כמנהל חשבונות בארגון כשרותי חשוב, שבראשו עומד רב גדול ופוסק נודע. הרב מחפש כבר זמן רב אדם נאמן למשרת פקוח אזורית בכירה אך יש לו בעיה אחת - הרב חייב לדעת שבעל המשרה האחראית הוא אדם בעל יראת שמים אמיתית וללא פשרות. אך כיצד יידע לקחת את האדם הנכון? הרי יראת ה' היא מהדברים המסורים ללב!

הוא פנה אל הרב והמליץ על האברך שלנו למשרה החשובה, תוך שהוא מגולל בפניו את כל הסיפור. הרב התפעל והתפעם! כאשר אדם עייף הולך באמצע הלילה מבני ברק לפתח תקווה, רק כדי למנוע מיהודי מכשול, הדבר מגלה כמאה עדים כי יראת השמים שלו יצוקה ופנימית והיא יכולה לעמוד איתנה בפני אתגרים קשים.

הרב חש בכל לבו שהאיש שלנו הוא האיש שלו. יהודי שכזה חיפש כל העת. הוא נפגש עמו וגילה בו עוד שלל מעלות וכישורים רבים – וידע ברורות את אשר לפניו. הוא הפקיד את האברך על המשרה הבכירה והמכניסה והוא עושה בה חיל עד היום הזה, ולאורך ימים טובים...

אחים יקרים! 'מעשי אבות סימן לבנים'... עלינו לזכור כי הציווי 'לך לך' נוגע אלינו כמו גם ההבטחה 'להנאתך ולטובתך' שעל כל הליכה ומאמץ שלנו לקיים את רצון הבורא וגם אם זה קשה ומצריך מאמץ נזכה לשכר עצום. והרי חז"ל כבר אמרו 'לפום צערא אגרא' – לפי המאמץ כך השכר... ו'אין הקב"ה מקפח שכר של כל בריה'...

שבת שלום ומבורך!

לעילוי נשמות: אבי מורי ממוסד בן גזרה ז"ל ואמי מורתי גיטה בת מנטה ז"ל / ר' ישראל יחיאל בן יחיא ז"ל / יעקב בן רבקה ז"ל / מיימון טפירו בן מוזל טוב ז"ל / רחל (רשל) בת נעימה ז"ל – יונה עזרא בן צ'חלה ז"ל

להצלחת כל התורמים לעלון: דקל מלכה – להצלחה כללית / אורי ישראל – רפ"ש / סוזן בת ימנה – רפ"ש / אהרון בן מסעודה – רפ"ש / דוריאן הודיה בת נעמי – לרפואה שלימה